

Està permesa, i vivament aconsellada, la reproducció total o parcial dels continguts d'aquest document, fins i tot amb modificacions i millores del text. L'única condició és que figuri primer el nom de l'autor (Granollers_Acció Municipal en el Consum de Drogues) i després el de tots els qui hi hagin introduït millores. Totes les còpies han de portar aquesta nota de copleft. No estan permesos els usos comercials.

Aclariments i diferents usos derivats de la planta de la coca

Jordi Bernabeu Farrús. Psicòleg. Servei de Salut Pública i Consum. Ajuntament de Granollers. A/e jordi@sobredrogues.net.

Protocol per a citar aquest article: Bernabeu, Jordi. *Aclariments i diferents usos derivats de la planta de la coca*. www.sobredrogues.net/sobrebasuco. Setembre de 2010.

L'Erythroxylum coca és una planta de la família de las Eritroxilàcees originària de la zona andina d'Amèrica Llatina. El seu ús està força extès en les cultures andines, principalment perquè les seves propietats analgèsiques i estimulants la converteixen en un "medicament" recurrent per als seus membres. Tanmateix, és una droga utilitzada arreu del món per la seva psicoactivitat.

El seu cultiu constitueix una forma de subsistència cabdal per a moltes famílies llatinoamericanes, alhora que font de maldecaps degut a les persecucions polítiques i militars de diferents governs que la volen tenir "sota control".

D'aquesta planta poden extraure's diferents substàncies, éssent la coca o cocaïna (clorhidrat de cocaïna) la més coneguda d'aquestes. Aquestes substàncies es troben en el mercat negre i constitueixen un diferent ventall de drogues sobre les quals aquest article considera rellevant fer-ne alguns aclariments.

És força recurrent confondre termes al voltant de la cocaïna. De fet, la redacció d'aquest article ve condicionada per les notícies que han aparegut en la premsa fent referència al consum de *pasta base* al territori català (podeu trobar-les a <http://sobredrogues.net/noticia/la-sanidad-388>). Sovint es confonen usos i, per tant, la informació queda totalment condicionada a malentesos. En aquest breu i ràpid text volem descriure -a grans trets- les principals característiques de les diferents substàncies i processos d'elaboració del que s'entén per cocaïna, base o crack, i pasta base o basuco (a fi d'evitar confusions).

La sanidad pública desconocía el consumo de basuco en Catalunya

Font: El Periódico. 13 de setembre de 2010.

elPeriódico.com
Sociedad

Estupefaciente en alza
La sanidad pública desconocía el consumo de basuco en Catalunya

La droga se elabora aquí durante la separación de la cocaína del material en que llega camuflada. La confusión entre el residuo de la coca y el "crack" ha dificultado la detección de la nueva sustancia.

México, 14 de septiembre - 00:00h.

La escasez de desechos y una confusión generada por denominar con un mismo nombre dos sustancias distintas han hecho que los organismos de salud pública dedicados a la lucha contra el consumo de drogas no hayan podido detectar la inyección del basuco. Algo que sí han constatado por las tomas y muestras de orina a pie de calle.

La confusión afecta al crack: pequeños cristales de gran pureza producto de la evaporación de las sustancias añadidas a la cocaína -y al basuco propiamente dicho- el desecho químico de la pasta base de la cocaína. En España, al primer estupefaciente también se le suele llamar basuco. Ambas drogas comparten fuertes y efímeros efectos y un enorme potencial adictivo.

Así, tanto Carmen García Moya, delegada del Plan Nacional sobre Drogas del Ministerio de Sanidad, como Joan Colom, subdirector

Una droga de exterminio

Font: El Periódico. 14 de setembre de 2010.

elPeriódico.com
Sociedad

LACRA SOCIAL EN SURAMÉRICA
Una droga de exterminio

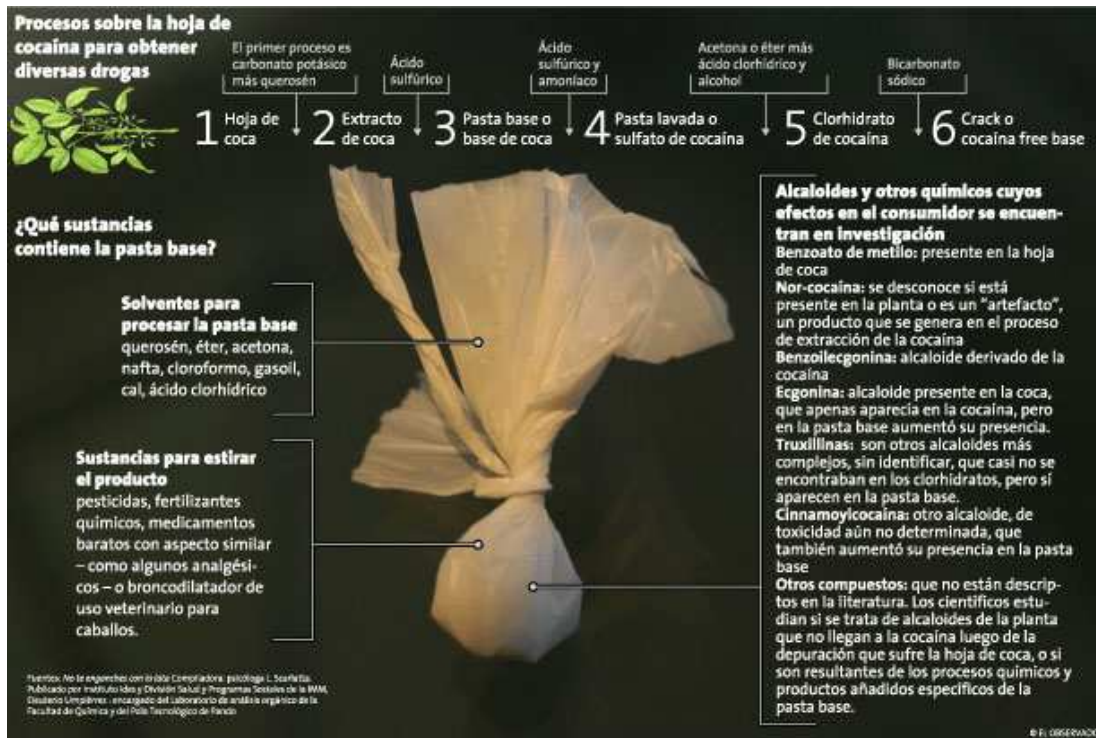
Unos 100.000 jóvenes argentinos son adictos al 'basuco', como se conoce al basuco en el país. Familiares de los afectados se han organizado para eliminar el consumo.

Lunes, 13 de septiembre - 00:00h.

El barrio de la Boca es, por algunos motivos inexplicables, un lugar de paso obligado del turismo internacional en Buenos Aires. Allí está el imponente estadio del Boca Juniors, el club más popular de Argentina. Muy también, una calle de casas prósperas, cerca del puerto. Se llama Caminito y ganó eternidad gracias a un tango. A muy pocas cuadras existe una plaza que se conoce como "Placito", pero nadie la visita. El nombre no esconde resonancias históricas. De noche se juntan en esa plaza los adictos al basuco, la droga de los más pobres, con niveles de adicción que están provocando un drama social de gran escala. La Universidad de Buenos Aires acaba de realizar el primer análisis científico del basuco. Cada dosis mezcla el remanente de la pasta base de cocaína con antifermentos, ácidos, bicarbonato de sodio, cafeína y hasta metanilo, un veneno para ratas.

El basuco se consume con pipa. Su efecto es efímero. Eso lleva a un adicto a administrarse al menos 20 dosis diarias en rituales colectivos, las fumadas, o en esa soledad que acentúa la desgracia. El adicto necesita 200 dosis al mes, y cada una de ellas suele costar, en el mejor de los casos, un dólar y medio. El circuito de la comercialización de esta droga mueve más de 2 millones de dólares diarios. Son más de 1,5 millones de dosis las que se adquieren computativamente en todo el país. La relación entre el basuco y

Diferents processos d'elaboració de drogues a partir de la fulla de coca

El **clorhidrat de cocaína (popularment "cocaína", "coca")** és una substància preparada a partir de la planta de la Erithroxylon coca. Té dos efectes principals: estimula el sistema nerviós i actua com anestèsic local. La seva presentació més habitual és en forma de pols blanca o cristalls blancs. Esnifar aquesta pols o cristalls és la forma més generalitzada de consumir-la. S'adquireix, generalment, a partir de grams o mitjes fraccions d'aquests. El preu oscil·la aproximadament entre els 50-60 euros per gram.

Pot generar dependència psicològica amb facilitat. De fet, habitar-se al seu consum constueix el problema associat més greu i freqüent entre els consumidors.

De fet, el consum de *coca* o cocaína és una pràctica relativament extesa entre la població general. Aquest augmenta any rere any. És la droga il·legal que més demandes de tractament genera als centres especialitzats en drogodependències.

La coca (cocaína o clorhidrat de cocaína) és una substància que comunment es consumeix esnifada en forma de "ratlles"

Font: <http://www.newairnow.com/files/2782998/uploaded/Air%20Purifier%20for%20Tobacco%20Smoke.jpg>

Existeix una pràctica entre alguns consumidors de cocaïna que consisteix en untar una cigarreta de tabac comercial directament amb aquests cristalls o pols blanca de cocaïna (**fer un "nevadito" o "chino"**). Aquesta pràctica respòn més a l'idea d'un ritual que una forma de consum, ja que gairebé no provoca efectes. I no cal confondre-la amb fumar crack, base, pasta o qualsevol altra manera que a continuació s'expliquen.

Fumar un "nevadito" significa repartir la cocaïna pel paper d'una cigarreta

Font: <http://www.newairnow.com/files/2782998/uploaded/Air%20Purifier%20for%20Tobacco%20Smoke.jpg>

Fumar crack o fumar base és el terme utilitzat quan s'agafa directament el clorhidrat de cocaïna (la cocaïna clàssica que trobem al carrer) i la "bullim" amb bicarbonat o amoníac (i d'altres productes, com cendra de les cigarretes) -sovint en una cullera o altre recipient-. A partir d'aquest procediment ens queda una pasta de color groc-marró que al refredar-se agafa forma de pedra o roca. Aquesta, al fumar-se amb una pipa (sovint també d'elaboració pròpia) espetega produint un soroll característic. Aquests sons onomatopèics que es donen al fumar-se aquestes roques ("crec, crec...") són els que han fet que s'anomeni popularment "crack".

És una droga altament tòxica i addictiva. Té un fort efecte estimulants del Sistema Nerviós Central, alhora que produeix sensació de plaer. Genera molta ansietat i compulsió en el consum; i la posterior dependència (sobretot psicològica). Afavoreix el desenvolupament de problemes psiquiàtrics.

En algunes zones de compra-venta podem trobar que es vengui el crack ja preparat per al consum. Encara que és un producte que els mateixos consumidors també saben preparar-se.

Existeix al nostre país desde fa molts anys, encara que el seu consum acostuma a ser marginal (pel que fa a prevalença), reduït i vinculat a consumidors problemàtics de drogues.

Roques de crack o base

Font: <http://tvnoticias.files.wordpress.com/2008/04/crack.jpg>

Basuco o paco -pasta base de cocaïna- són els noms més utilitzats per anomenar una droga elaborada a partir de les restes de la planta de la coca (els alcaloides) prèviament a l'obtenció del clorhidrat de cocaïna. Al no disposar dels presursors clàssics per l'elaboració de la cocaïna (àcid clohídric, per exemple) es maceren directament les fulles amb disolvents (tipus benzina).

Aquesta pasta base es consumeix per via respiratòria, amb una pipa o en forma de cigarreta. Pel que ni s'esnifa ni s'injecta. Generalment els estris per al consum són d'elaboració pròpia. I sovint podem trobar-nos amb pipes elaborades a partir d'antenes -de ràdio, per exemple-, pots de menjar i beguda, etc. De fet, a diferència de la cocaïna, la pasta base (o basuco, a Amèrica Llatina) és una droga de molt baix cost. S'ha convertit, desde fa temps, en una droga força utilitzada en contextos amb dificultats socials d'Amèrica Llatina (tinguem present que allà és té més accessibilitat a la planta). Al nostre país és poc present. I sovint s'utilitza errònimament el terme "basuco" per anomenar el "crack" o la "base".

La seva composició química la converteix en una droga altament tòxica i addictiva. Té un fort efecte estimulante del Sistema Nerviós Central, alhora que produeix sensació de plaer. Genera molta ansietat i compulsió en el consum; i la posterior dependència (sobretot psicològica).

Afavoreix el desenvolupament de problemes psiquiàtrics. A nivell físic, castiga força les vies respiratòries i el sistema cardio-vascular.

Exemples de pipes per al consum de pasta base

Font: <http://www.perrorabioso.com/P/sites/default/files/images/pipas-pasta-base.jpg>

